

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: **Eva Drobná**

Téma a rozsah práce: **Ústavně právní souvislosti se zákonem č. 143/1947 Sb., zákon o převodu vlastnictví majetku hlubocké větve Schwarzenbergů na zemi Českou; 66 stran (56 stran textu; 153 214 znaků)**

Datum odevzdání práce: **listopad 2024**

Aktuálnost (novost) tématu:

Zvolené téma, jehož základem je zákon z roku 1947 a následné konsekvence, je tématem v zásadě historickým, ovšem s přesahem do současnosti – restituce, soudní spory, inspirace pro obdobný zákon „lex Bakala“, kulatý stůl v Poslanecké sněmovně v roce 2024, jsou nepochybně „důkazy“ že „lex Schwarzenberg“ žije i v současnosti, byť jistě ne jako aktuální celospolečenské téma. Zároveň jde o téma interdisciplinární, v němž ústavní právo hraje nespornou, nikoliv však jedinou úlohu.

I když ve věci „lex Schwarzenberg“ bylo publikováno několik prací a existuje větší počet soudních rozhodnutí (včetně mezinárodních), podařilo se diplomantce shrnout a velice přehledně uspořádat do své diplomové práce vše podstatné. I když z práce je patrné, že diplomantka vnímá lex Schwarzenberg jako křivdu a nespravedlnost vůči rodině Adolfa Schwarzenberga, snaží se poukázat i na objektivní okolnosti přijetí tohoto zákona a zejména na okolnosti v odůvodněních rozhodnutí soudů (zejména Ústavního soudu ČR).

Zvolené téma je tématem původním; diplomantka tak zpracovala a předložila originální, promyšleně zpracovanou studii na vymezené téma. V ní nejen shrnula výchozí stav, ale i soudní „dohry“ ze současné doby jako důsledek zákona z roku 1947. Obecně se dá souhlasit, že lex Schwarzenberg byl i ve své době „specifickým“ a že i ve své době byl problematickým jak z hlediska jeho obsahu, tak i z hlediska jeho provedení, resp. neprovedení; že byl křivdou, kterou se ovšem český stát rozhodl neodčinit a neodčinily ji ani vnitrostátní soudy ani mezinárodní instituce.

Náročnost tématu:

Zvolené téma, tak jak ho diplomantka pojala, je náročné v tom, že musela načíst značné množství literatury a judikatury, kterou poté použila. Jde o práci originální.

Své postoje k zákonu a následným postojům, zejména českých soudů, diplomantka shrnula zejména v závěru své práce.

Kriteria hodnocení práce:

Úlohou oponenta je především posoudit schopnost diplomanta vytvořit kvalifikační práci v intencích, které jsou na tento druh práce kladené. V tomto smyslu jsem přesvědčen, že předložená práce převyšuje požadavky kladené na diplomovou práci. Diplomantka nepochybně prokázala schopnost samostatně sebrat, utřídit a přehledně a srozumitelně zpracovat zvolené téma. Prokázala velkou schopnost práce s fakty - literaturou a prameny, prokázala snahu po zobecnění, sebraná fakta hodnotí, pracuje s nimi.

Naopak není úlohou oponenta hodnotit názory, ke kterým diplomantka dospěla, přičemž je jasné, že i jiné názory jsou rovněž legitimní. Hodnotí-li diplomantka lex Schwarzenberg jako křivdu, je otázkou, zda-li právě tento zákon byl na počátku série historických křivd, nebo zda je „jen“ jejich „článkem“. Liší se obsahově tak moc od zákonů o pozemkové reformě? Měla se kvůli tomuto zákonu prolomit restituční hranice – 25. únor 1948, nebo z této hranice učinit výjimku? Vytýká-li diplomantka zákonu malou (žádnou) obecnost znaků právní normy, resp.

jeho adresnost konkrétní osobě, měla by stejně kritický pohled na zákon č. 22/1930 Sb. „lex Masaryk, podle něhož „T. G. Masaryk zasloužil se o stát“? (obdobný zákon navrhovala vláda ČR i po úmrtí V. Havla).

Své postoje diplomantka shrnula v závěru práce – zákon není v souladu s tuzemskými hodnotami právními, vymyká se principiálnímu a hodnotovému zakotvení České republiky, soud se omezil na striktní právní náhled na danou problematiku. Pokud se problematiku lex Schwarzenberg dívá dnešní optikou, má nepochybně pravdu. Ale za velmi problematičké považují hodnotit okolnosti z doby před téměř 80 lety současnými kritérii. Zákon se vymyká „principiálnímu a hodnotovému zakotvení České republiky“ – vždyť v roce 1947 ani Česká republika neexistovala, omezil-li se (ústavní) soud na striktní právní náhled na danou problematiku – nemá snad úlohou soud(ů) nalézat, a nikoliv tvořit, právo?

Způsobem zpracování se autorka velmi sevřeně drží vymezeného tématu. Pokud by ve zpracovávání tématu chtěla pokračovat, nepochybně by si mohla položit i další, související otázky (např. byl-li Schwarzenbergům vrácen majetek zabavený jim v Německu a v Rakousku).

Práce má promyšlenou, logickou strukturu. Vedle úvodu a závěru je práce členěna do tří základních částí (1. Historický kontext, 2. Soudní řízení po roce 1989, 3. Problematika ústavnosti zákona č. 143/1947 Sb.) dále bohatě vnitřně strukturovaných.

Vysoce nadstandardní je rozsah literatury a zejména poznámkový aparát.

Hodnota práce je založena na kompletnosti, sebraných faktech a na přehlednosti. Je napsána velmi "čtivě", přehledně s odpovídající úrovní jazykového, stylistického i grafického zpracování. Jako „vedlejší produkt“ autorce patří i zásluha na doplnění systému „nalus“ o chybějící usnesení Ústavního soudu.

Ještě větší přehlednosti by dozajista přispělo, kdyby práce obsahovala jako přílohu text zákona č. 143/1947 Sb.

Další vyjádření k práci:

Práce neobsahuje žádnou zásadní faktografickou chybu, která by zkreslila pojetí zkoumaného tématu a její vysokou vypovídací hodnotu.

Přesto, zejména pokud by diplomantka chtěla ve zpracovávání tématu pokračovat (nebo svoji diplomovou práci publikovat či jinak veřejně prezentovat), by mohla odstranit některé nepřesnosti (na str. 11 chybí v názvu části Nejvyšší účetní a kontrolní úřad, na str. 12 není jasné, co znamená „návrh zákona č. 433“, na str. 16 /i jinde/ je chybně označen zákon č. 121/1920 jako ústavní zákon, na str. 20 má být čl. 36 Listiny základních práv a svobod, nikoliv Ústavy, též na str. 20 je nepřesně, že Ústavní soud rozhodl rozsudkem, na str. 42 má být primus inter pares (nikoli partes), na str. 58 je nepřesně označeno, že Listina základních práv a svobod, publikovaná pod č. 2/1993 Sb. je ústavní zákon. Tyto drobnosti sice mírně snižují „technickou hodnotu“ práce, nikoli však její celkovou vypovídací hodnotu.

Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Při ústní obhajobě by se E. Drobná mohla vyslovit k možnosti suspenzivního veta prezidenta republiky E. Beneše vůči zákonu č. 143/1947 Sb., event. k tomu, proč prezident republiky toto právo nevyužil a k právním důsledkům, pokud by Parlament ČR přijal zákon, jímž by lex Schwarzenberg zrušil.

„Doporučení práce k obhajobě:

Práce splňuje, resp. překračuje požadavky diplomové práce jak po stránce obsahové, svým rozsahem tak i po stránce jejich náležitostí. Proto ji **doporučuji** k ústní obhajobě.

Navržený klasifikační stupeň:

Celková klasifikace je odvislá od ústní obhajoby práce; vlastní odevzdanou práci hodnotím jako **výbornou**. Po úspěšné obhajobě by bylo možné zvážit i návrh na její zvláštní ocenění.

V Praze dne 29. 11. 2024

JUDr. Jiří Hřebejk, Ph.D